

การศึกษาของกองทัพบก

“การศึกษาคือ การฝึกอบรมด้านจริยธรรม และการเสริมสร้างสติปัญญาให้แก่มนุษย์ : อริสโตเติล”

เมื่อกล่าวถึงการศึกษาแล้วเป็นที่ยอมรับกันว่าการศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาคงๆ ในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่างๆ ตลอดจนช่วยวางรากฐานพัฒนาการของชีวิต การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่างๆ ที่จะดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความสามารถเต็มตามศักยภาพ มีพัฒนาการที่สมดุลทั้งปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม กระบวนการศึกษา จึงมีผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนา แล้วกองทัพบกซึ่งเป็นองค์ครขนาดใหญ่ที่มีความรับผิดชอบด้านความมั่นคงและเป็นหลักประกันความอยู่รอดของประเทศชาติ จัดการศึกษาภายในกองทัพบกอย่างไร

กล่าวทั่วไป

พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๑๘ กำหนดให้กองทัพบกมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพบกตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารบกรับผิดชอบหรือกล่าวได้ว่า กองทัพบกเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการเตรียมกำลังและการใช้กำลังในการป้องกันประเทศ ทั้งนี้ในการเตรียมกำลังของกองทัพบก คือ การทำให้กำลังมีความพร้อมตั้งแต่ยามปกติและสามารถนำไปใช้ในการป้องกันประเทศและธำรงรักษาเอกราชอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ ซึ่งความพร้อมดังกล่าวนี้ ได้แก่ ความพร้อมด้านกำลังพล ความพร้อมด้านยุทธโปกรณ์ และความพร้อมด้านแผนการปฏิบัติ นอกจากนี้ในมาตรา ๒๘ ยังได้กำหนดว่า โครงสร้างองค์กร การฝึกและการศึกษาของทหารและข้าราชการพลเรือนกลาโหมให้เป็นไปตามนโยบายที่กระทรวงกลาโหมกำหนด โดยให้กองบัญชาการกองทัพไทยรับผิดชอบการฝึกและศึกษาในระดับยุทธศาสตร์ การปฏิบัติกร่วมของกองทัพไทยและการของ

กองบัญชาการกองทัพไทย และให้กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ รับผิดชอบในระดับปฏิบัติการและระดับยุทธวิธี

ซึ่งการเตรียมความพร้อมด้านกำลังพลในการปฏิบัติการนั้นกระทำด้วยการให้การฝึกและศึกษาแก่กำลังพลของกองทัพบกทั้งปวง ให้มีความสามารถในการปฏิบัติภารกิจตามตำแหน่งหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพโดยกองทัพบกมีส่วนราชการที่รับผิดชอบด้านการศึกษาที่เป็นหลักคือ กรมยุทธศึกษาทหารบกซึ่งมีหน้าที่ตามอัตราเฉพาะกิจ ๔๑๐๐ กล่าวคือ "วางแผน อำนวยการประสานงาน กำกับ การ ดำเนินการสนับสนุน และตรวจตราเกี่ยวกับกิจการสายวิทยาการ การฝึกและศึกษาของกำลังพลเป็นบุคคลและหน่วยต่างๆ ของกองทัพบกทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และกิจการอนุศาสนาจารย์ ให้การฝึกและศึกษากำลังพลของกองทัพบกและนอกกองทัพบก ในหลักสูตรต่างๆ ที่กองทัพบกมอบหมาย อำนวยการฝึกและศึกษาวิทยาการทุกเหล่าในกองทัพบก สถาบันการศึกษา และเหล่าสายวิทยาการ วิจัยและพัฒนา กำหนดหลักนิยมและยุทธศาสตร์ทางทหารทั้งปวงของกองทัพบกที่เกี่ยวข้อง”

จากภารกิจของกรมยุทธศึกษาทหารบกดังกล่าวมีหน่วยงานขึ้นตรงกองบัญชาการกรมยุทธศึกษาทหารบกที่รับผิดชอบด้านการศึกษาในฐานะกองฝ่ายอำนวยการโดยเฉพาะคือ กองการศึกษา ซึ่งมีอัตราการจัดประกอบด้วย แผนกแผน แผนกศึกษาในประเทศ แผนกศึกษาต่างประเทศ และมีหน่วยฝากการบังคับบัญชาอีก ๑ หน่วย คือ แผนกประกันคุณภาพการศึกษา

วัตถุประสงค์การจัดการศึกษา

ในการจัดการศึกษาแก่กำลังพลของกองทัพบก กรมยุทธศึกษาทหารบกได้ยึดถือปฏิบัติตามนโยบายการศึกษาของกองทัพบก พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๘ ที่กำหนดแนวทางในด้านต่างๆ ประกอบด้วย ด้านการบริหารการศึกษา ด้านการส่งเสริมการศึกษา ด้านการพัฒนาเพื่อทันสมัย ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ด้านผู้เข้ารับการศึกษา ด้านอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน รวมทั้งยังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ และนโยบายของผู้บัญชาการทหารบกที่ได้กรุณามอบให้แก่หน่วยในโอกาสต่างๆ นอกจากนั้นการจัดการศึกษายังมุ่งสู่วิสัยทัศน์กองทัพบก ปี ๒๕๖๕ ที่กำหนดว่า เป็นกองทัพบกที่มีความพร้อม มีศักยภาพ และทันสมัยในภูมิภาคอาเซียน

ทั้งนี้ระบบการศึกษาของกองทัพบกถือได้ว่าเป็นการจัดการศึกษาเฉพาะทาง เป็นการจัดการศึกษาที่จัดโดยหน่วยงาน เพื่อผลิตบุคลากรตามความชำนาญและตามความต้องการของ

กองทัพบกเอง ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
ข้างต้น ดังนั้นการจัดการศึกษาของกองทัพบกจึงมุ่งสู่การผลิต
กำลังพล และเสริมสร้างขีดความสามารถของกำลังพลให้มีความ
พร้อมในการตอบสนองต่อภารกิจของกองทัพบก ได้แก่ การป้องกัน
ประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อย
ภายในประเทศ การพัฒนาประเทศ และการปฏิบัติทางทหาร
นอกเหนือจากสงคราม

การดำเนินการและความรับผิดชอบการศึกษา

ในการอำนวยความสะดวก กำกับดูแล การศึกษาให้เป็นไป
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาและนโยบายการศึกษาของ
กองทัพบก และวิสัยทัศน์ของกองทัพบกในป็นงบประมาณแต่ละปีนั้น
กรมยุทธศึกษาทหารบก ดำเนินการตามคำสั่งกองทัพบก เรื่อง
แผนการศึกษาขงงานศึกษาตามหลักสูตรประจำปีงบประมาณ โดย
มีสถาบันการศึกษา โรงเรียนเหล่าสายวิทยาการ และหน่วยจัด
การศึกษาของกองทัพบกเป็นหน่วยดำเนินการ ซึ่งมีลักษณะ
แตกต่างกัน กล่าวคือ

สถาบันการศึกษาของกองทัพบก หมายถึง สถานศึกษา
ของกองทัพบก ที่ไม่ขึ้นกับเหล่าทหารของกองทัพบก มีภารกิจหลัก
ในการผลิตกำลังพลหรือเพิ่มพูนความรู้ และความพร้อมในการ
เลื่อนวิทยฐานะของกำลังพลให้กับกองทัพบกเป็นส่วนรวม ได้แก่
โรงเรียนนายสิบทหารบก, โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า,
โรงเรียนเสนาธิการทหารบก, วิทยาลัยการทัพบก, วิทยาลัยการทัพ
บก, วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า และวิทยาลัยพยาบาล
กองทัพบก เป็นต้น

โรงเรียนเหล่าของกองทัพบก หมายถึง สถานศึกษาของ
กองทัพบก ที่ขึ้นตรงกับเหล่าทหารของกองทัพบกและมีภารกิจหลัก
เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานทั้งปวงของเหล่า ได้แก่ โรงเรียนทหาร
ราบ ศูนย์การทหารราบ, โรงเรียนทหารม้า ศูนย์การทหารม้า,
โรงเรียนทหารปืนใหญ่ ศูนย์การทหารปืนใหญ่, โรงเรียนทหารช่าง
กรมการทหารช่าง, โรงเรียนทหารสื่อสาร กรมการทหารสื่อสาร
 เป็นต้น

โรงเรียนสายวิทยาการ หมายถึง หน่วยหรือสถานศึกษา
ที่จัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการดำเนินการเฉพาะเรื่องที่อยู่ใน
กรอบงาน สายงาน ในขอบเขตที่หน่วยงานเหล่านั้นรับผิดชอบเป็น
การเฉพาะ ได้แก่ โรงเรียนการบินทหารบก, โรงเรียนส่งกำลังบำรุง
ทหารบก, โรงเรียนสงครามพิเศษ ศูนย์สงครามพิเศษ, กอง
อนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารบก, ศูนย์ภาษากรมยุทธศึกษา
ทหารบก เป็นต้น

หน่วยจัดการศึกษา หมายถึง หน่วยที่จัดการศึกษาเพื่อ
สนับสนุนการดำเนินการเฉพาะเรื่องที่อยู่ในกรอบงาน สายงาน ใน

ขอบเขตที่หน่วยงานเหล่านั้นรับผิดชอบเป็นการเฉพาะแต่ไม่มีอัตรา
ครู อาจารย์ และไม่มีโครงสร้างการจัดเป็นสถานศึกษาหรือโรงเรียน
ของกองทัพบก เช่น กรมจเรทหารบก กรมสวัสดิการทหารบก เป็นต้น

ประเภทของสถานศึกษาข้างต้นจึงมีความหลากหลาย
ตามความจำเป็นและตามภารกิจของสถาบันการศึกษา โรงเรียน
เหล่า และโรงเรียนสายวิทยาการ เนื่องจากสถาบันการศึกษาของ
กองทัพบกแต่ละหน่วยนั้นจะมีลักษณะเฉพาะตน มีความแตกต่าง
กันทั้งระดับหน่วย และระดับชั้นยศของผู้บริหารสถานศึกษา รูปแบบ
การจัดองค์การ ประเภทและคุณลักษณะของสถาบันการศึกษา
ขนาด จำนวนผู้เข้ารับการศึกษาในแต่ละปีรวมทั้งงบประมาณที่
ได้รับ โดยมีผู้บริหารการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ ที่มีหน้าที่ในการ
ดำเนินงานตามภารกิจหลักและภารกิจทางการบริหารการศึกษา
ของสถาบันการศึกษา โรงเรียนเหล่า โรงเรียนสายวิทยาการ และ
หน่วยจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาในตำแหน่งผู้บัญชาการ
เจ้ากรม ในชั้นยศพลตรี - พลโท ผู้บังคับการในชั้นยศ พันเอก รอง
ผู้บัญชาการโรงเรียนชั้นยศพันเอก - พลตรี ซึ่งส่วนใหญ่จะได้รับ
การมอบอำนาจจากผู้บัญชาการโรงเรียนในการกำกับดูแลและช่วย
ปฏิบัติงานแทนในด้านการศึกษา ผู้อำนวยการกองการศึกษาชั้นยศ
พันเอก - พลตรี และรองผู้อำนวยการกองการศึกษา ชั้นยศพันโท
- พันเอก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภท และระดับของหน่วยงานตามอัตรา
การจัดและยุทธโภภกรณ์ อัตราการจัดเฉพาะกิจ ซึ่งมีความแตกต่าง
และมีความหลากหลายตามความจำเป็นและภารกิจของหน่วยงาน

หลักสูตรการศึกษา

กองทัพบกกำหนดนโยบายด้านหลักสูตรการศึกษาให้
สถาบันการศึกษา โรงเรียนเหล่าสายวิทยาการ หน่วยจัดการศึกษา
ของกองทัพบกพัฒนาหลักสูตร ตำรา หลักนิยมให้มีความทันสมัย
สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เน้นให้
ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถนำความรู้ ความสามารถที่ได้จาก
การศึกษาไปปฏิบัติงานจริง รวมทั้งให้สอดคล้องเนื้อหาวิชาที่มี
ความสำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติภารกิจเข้าไว้ในหลักสูตร โดย
ยึดหลักว่าผู้เข้ารับการศึกษาเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้

การศึกษาที่ดำเนินการโดยสถาบันการศึกษาโรงเรียน
เหล่าสายวิทยาการและหน่วยจัดการศึกษานั้นจะมีหลักสูตรสำหรับ
การศึกษา ๒ ประเภท คือ หลักสูตรการผลิต และหลักสูตรการ
เพิ่มพูนความรู้ โดยในแต่ละปีกองทัพบกจะเปิดการศึกษาหลักสูตร
ทั้ง ๒ ประเภทได้ประมาณปีละ ๓๐๐ หลักสูตร

หลักสูตรการผลิตที่ดำเนินการในปัจจุบันคือ หลักสูตรที่
เปลี่ยนสถานะผู้เข้ารับการศึกษาจากพลเรือนเป็นทหาร หรือทำให้
เกิดสถานะใหม่ ให้ได้รับคุณวุฒิตามที่กำหนดในหลักสูตร ได้แก่
หลักสูตรนักเรียนนายสิบทหารบก นักเรียนครูยศจ่าทหารบก

นักเรียนนายร้อย โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า นักเรียนแพทย์ทหาร นักเรียนพยาบาลกองทัพบก

หลักสูตรเพิ่มพูนความรู้ คือ หลักสูตรที่จัดสำหรับข้าราชการทหารให้เข้ารับการศึกษาระหว่างรับราชการเพื่อให้ความรู้เพิ่มขึ้นสำหรับการปฏิบัติตามตำแหน่งหน้าที่ หรือเพื่อที่จะบรรจุในตำแหน่งนั้น ได้แก่ หลักสูตรหลัก หลักสูตรผู้ชำนาญการทหาร และหลักสูตรเฉพาะหน้าที่

โดยหลักสูตรหลัก เป็นหลักสูตรวิชาชีพของเหล่าและสายวิทยาการที่นายทหารสัญญาบัตร และนายทหารชั้นประทวนต้องเข้ารับการศึกษาตามแนวทางรับราชการที่เหล่าทัพกำหนด ได้แก่ หลักสูตรชั้นนายร้อย ชั้นนายพัน รวมทั้งหลักสูตรหลักของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก และหลักสูตรวิทยาการทัพบก

สำหรับหลักสูตรผู้ชำนาญการ เป็นหลักสูตรที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษา มีความรู้ ความสามารถ ชำนาญการ และได้รับหมายเลขความชำนาญการทางทหาร (ชกท.) ตัวอย่าง เช่น หลักสูตรผู้บังคับบัญชาทหาร, เสมียนงบประมาณ, นายทหารปลดบัญชี, ช่างซ่อมอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

ส่วนหลักสูตรเฉพาะหน้าที่นั้น เป็นหลักสูตรที่กำหนดให้ผู้เข้ารับการศึกษา มีความรู้ทางเทคนิคเฉพาะด้าน เป็นหลักสูตรซึ่งไม่ได้หมายเลขชำนาญการทางทหาร เช่น หลักสูตรการตรวจค้นวัตถุระเบิด, แพทย์ฝังเข็ม, ลาดตระเวนระยะไกล, นายสิบทะเลเป็นศพ เป็นต้น

ในการจัดหลักสูตรทางทหารนั้น สถาบันการศึกษาโรงเรียนเหล่าสายวิทยาการ หน่วยจัดการศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรเสนอให้กรมยุทธศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบตามคำสั่งกองทัพบก (เฉพาะ) ที่ ๕๒๘/๕๗ เรื่อง การอำนวยความสะดวกและควบคุมการฝึกและศึกษาวิชาทหารของสถาบันการศึกษาโรงเรียนเหล่าสายวิทยาการ และหน่วยจัดการศึกษาของกองทัพบก เมื่อได้รับอนุมัติให้เป็นหลักสูตรแล้วจึงจะเปิดการศึกษาได้ ซึ่งการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนั้นให้จัดการเรียนการสอนวันละไม่น้อยกว่า ๗ ชั่วโมง และหากสามารถจัดที่พักให้ผู้เข้ารับการศึกษาได้ให้จัดการเรียนการสอนวันละไม่น้อยกว่า ๘ ชั่วโมง ทั้งนี้ ไม่รวมการเรียนการสอนนอกเวลาและการฝึกปฏิบัติในเวลากลางคืน

ทั้งนี้ในการกำกับให้การศึกษากองทัพบกมีมาตรฐานและบรรลุวัตถุประสงค์ กองทัพบกได้จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ในการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

งบประมาณและการสนับสนุน

การสนับสนุนงบประมาณในการเปิดการศึกษากรมยุทธศึกษาทหารบกได้รับการจัดสรรงบประมาณ ปีละประมาณ ๕๐๐ -

๗๐๐ ล้านบาท เปรียบเทียบกับงบประมาณที่กองทัพบกได้รับการจัดสรรในแต่ละปีประมาณ ๘.๘ หมื่นล้านบาท ถึง ๙ หมื่นล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๕ ถึงร้อยละ ๐.๗๘ ของงบประมาณกองทัพบกทั้งหมด และงบประมาณต่อสัดส่วนกำลังพลของกองทัพบกประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ นายเศษแล้ว ถือว่าเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อย แต่อย่างไรก็ตามกองทัพบกได้กำหนดทิศทางการพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเตรียมกำลังและการใช้กำลังที่มีความชัดเจนทำให้สามารถบริหารจัดการในการจัดการศึกษาได้ตรงตามวัตถุประสงค์

การจัดการศึกษาในแต่ละปีนั้น มีจำนวนที่นั่งศึกษาสำหรับนายทหารชั้นสัญญาบัตรประมาณ ๙,๒๐๐ ที่นั่ง/ปี จำแนกเป็นหลักสูตรเพิ่มพูนความรู้และหลักสูตรตามแนวทางรับราชการ ประมาณ ๕,๘๐๐ ที่นั่ง/ปี และหลักสูตรผลิตกำลังพลจำนวนประมาณ ๓,๔๐๐ ที่นั่ง/ปี

หลักสูตรนายทหารชั้นประทวน จำนวนประมาณ ๑๓,๐๐๐ ที่นั่ง/ปี จำแนกเป็นหลักสูตรเพิ่มพูนความรู้ รวมจำนวน ๕,๕๐๐ ที่นั่ง/ปี หลักสูตรผลิตและหลักสูตรตามแนวทางรับราชการ รวมจำนวน ๗,๕๐๐ ที่นั่ง/ปี

นอกจากนี้กองทัพบกยังได้จัดส่งกำลังพลรับการศึกษาในต่างประเทศประมาณปีละ ๘๐ - ๑๐๐ รุ่นและสนับสนุนส่งกำลังพลเข้ารับการศึกษาในสถาบันการศึกษาภายในประเทศนอกกระทรวงกลาโหม โดยเป็นทุนการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกปีละประมาณ ๒๐ ทุน

จากที่นั่งศึกษาดังกล่าวคิดเป็นสัดส่วนของกำลังพลกองทัพบกทั้งนายทหารชั้นสัญญาบัตรและนายทหารชั้นประทวนที่ได้รับการศึกษาในแต่ละปีประมาณร้อยละ ๑๑ ถึงร้อยละ ๑๕ ของกำลังพลภายในกองทัพบกทั้งหมด

ทั้งนี้แนวทางการพิจารณาจัดลำดับความเร่งด่วนในการเปิดหลักสูตรตามลำดับ กล่าวคือ หลักสูตรการผลิตกำลังพล หลักสูตรตามแนวทางรับราชการสำหรับกำลังพล หลักสูตรตามอนุมัติหลักการ นโยบาย สั่งการของผู้บังคับบัญชา หลักสูตรที่มีผลโดยตรงต่อความพร้อมรบของหน่วย โดยเน้นหลักสูตรการศึกษาสำหรับนายทหารประทวนในหลักสูตรเกี่ยวกับการใช้งานปรณินัติ บำรุงยุทธโประกรณ์ และหลักสูตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกำลังพลทุกระดับ

จากงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน และความสามารถจัดสรรที่นั่งการศึกษาที่มีอย่างจำกัด จึงมีนายทหารชั้นสัญญาบัตรและนายทหารชั้นประทวนที่อยู่ในเกณฑ์เข้ารับการศึกษาในหลักสูตรต่างๆ ไม่สามารถเข้ารับการศึกษาตามความต้องการที่มีเป็นจำนวนมากได้โดยเฉพาะหลักสูตรตามแนวทางรับราชการของเหล่า ซึ่งหากยังจัดการศึกษาแบบเดิมจะไม่สามารถให้การศึกษาคืบถึงกรมยุทธศึกษาทหารบกจึงได้กำหนดให้จัดการศึกษาผสมผสาน

หลายๆวิธี ซึ่งจะทำการกำลังพลมีโอกาสได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ การศึกษา ณ ที่ตั้งหน่วย, การศึกษาด้วยชุดฝึกสอนเคลื่อนที่ และการศึกษาทางไกล เช่น การศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-Learning และการศึกษาทางไปรษณีย์

สำหรับการศึกษาทางไกลผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-Learning นั้นปัจจุบันกองทัพภาคได้อนุมัติแผนแม่บทการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑ และกรมยุทธศึกษาทหารบกได้เสนอโครงการจัดหาสิ่งอุปกรณ์ในการพัฒนาโรงเรียนเหล่า/สายวิทยาการ และหน่วยงานการศึกษาของกองทัพบกหัวงปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓ วงเงิน ๙๗,๒๗๙,๙๒๐ บาท โดยเป็นโครงการที่ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมแล้ว เมื่อ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๙ แต่ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จึงขอขยายระยะเวลาโครงการจากปี ๒๕๔๙ - ๒๕๕๓ เป็นปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓ ทั้งนี้ได้ปรับรายละเอียดความต้องการให้ทันสมัยกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง

ครูบาอาจารย์

ผู้มีหน้าที่ในการดำเนินการให้การศึกษาแก่กำลังพลของกองทัพบกในสถาบันการศึกษาโรงเรียนเหล่าสายวิทยาการนั้น ได้แก่ ครูอาจารย์ ที่อยู่เบื้องหลังของการปฏิบัติภาระหน้าที่ของทหารทุกระดับ เป็นผู้สร้างความพร้อมให้ทหารทุกคนด้วยการให้การศึกษา ให้วิชาความรู้ให้การฝึก โดยทหารที่ได้รับการฝึกศึกษา มาอย่างคัมภีร์มีประสิทธิภาพ ก็จะสามารถทำการรบหรือปฏิบัติงานตามภารกิจได้ดีและบรรลุเจตนารมณ์ของผู้บังคับบัญชา

แต่บทบาทการเป็นครูอาจารย์โดยทั่วไปนั้น ได้รับการส่งเสริมอย่างจำกัด และไม่เป็นระบบเท่าที่ควรนายทหารสัญญาบัตรมักไม่นิยมการรับราชการในตำแหน่งครูอาจารย์ จึงทำให้ครูอาจารย์ในสถาบันการศึกษา โรงเรียนเหล่าสายวิทยาการมีความขาดแคลนและขาดการพัฒนา ส่งผลให้กองทัพบกมีความขาดแคลนผู้ทำหน้าที่ครูอาจารย์อยู่เนืองๆ ทั้งนี้ผู้ทำหน้าที่ครูอาจารย์เป็นผู้ปิดทองหลังพระ การหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้ทำหน้าที่ครูอาจารย์ในสถาบันการศึกษาโรงเรียนเหล่าสายวิทยาการจะเป็นการพัฒนาความพร้อมในการเตรียมกำลังให้กับทหารเป็นส่วนรวมจึงนับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง

กองทัพบกได้กำหนดนโยบายด้านการพัฒนาครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยได้ดำเนินการ ดังนี้คือ

- ส่งเสริมให้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะการปฏิบัติงาน โดยจัดส่งเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมประชุมสัมมนา และศึกษาต่อทั้งในและต่างประเทศ

- เปิดอบรมหลักสูตรครูทหารสำหรับผู้ที่บรรจุในตำแหน่งครู อาจารย์ และการอบรมผู้ประเมินคุณภาพการศึกษา
- สร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถให้บรรจุในตำแหน่งครูอาจารย์
- พิจารณาจัดตั้งคณะกรรมการระดับกองทัพบกขึ้นเพื่อคัดเลือกบุคลากรที่มีประสบการณ์ มีความสามารถ มีประวัติการทำงาน การศึกษา การนำหน่วยมีความประพฤติดีของกองทัพภาค ตลอดจนหน่วยต่างๆปฏิบัติหน้าที่ เป็น ครูอาจารย์ และผู้บังคับหน่วยในสถาบันการศึกษาทุกระดับของกองทัพบก รวมทั้งให้พิจารณาหมุนเวียนกำลังพลที่บรรจุในตำแหน่งครู อาจารย์ออกมา ปฏิบัติงานในหน้าที่อื่นๆตามความเหมาะสม เพื่อให้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานจริง
- ส่งเสริมให้มีผลงานทางวิชาการ ผลงานทางวิจัย และมีตำแหน่งทางวิชาการ

จากนโยบายดังกล่าวกรมยุทธศึกษาทหารบกได้ดำเนินการให้เป็นรูปธรรม โดยกำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศมากกว่า ๓ เดือน ให้รับราชการที่ โรงเรียนเหล่าสายวิทยาการ และส่งเสริมให้ครูอาจารย์ ได้รับทุนการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทุกปี

การดำเนินการเฉพาะด้านตามนโยบายของผู้บัญชาการทหารบก

กรมยุทธศึกษาทหารบกได้ดำเนินการเฉพาะด้านตามนโยบายของผู้บังคับบัญชาทหารบกที่ได้กรุณาอบให้ในโอกาสต่างๆที่ประสงค์ให้ผู้เข้ารับการศึกษามีคุณลักษณะทหารดี มีสัญญาญาณในการรบ มีความฉลาด รอบรู้ ทันสมัย มีวิสัยทัศน์ ให้จัดการศึกษาทางทหารให้เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ มุ่งสู่ความเป็นสากล รวมทั้งมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่

- ✚ การจัดการศึกษาหลักสูตรผู้นำทางทหาร สำหรับนายทหารใหม่ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
- ✚ การอำนวยความสะดวกและควบคุมการฝึกและศึกษาวิชาทหารของสถาบันการศึกษา โรงเรียนเหล่าสายวิทยาการ และหน่วยจัดการศึกษาของกองทัพบกทั้งระบบ
- ✚ การจัดการศึกษาหลักสูตรทางทหารร่วมในหลักสูตรชั้นนายพันของเหล่าทหารราบ ทหารม้า ทหารปืนใหญ่ ทหารช่าง และทหารสื่อสาร
- ✚ การปรับปรุงหลักสูตรการรบแบบจู่โจม
- ✚ การปรับปรุงหลักสูตรนักเรียนนายสิบ

- ✚ การจัดทำคู่มือสนทนาภาษาอังกฤษให้กับกำลังพลของกองทัพบก
- ✚ การศึกษาภาษาอังกฤษผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Smart Teach : General English
- ✚ หลักสูตรครูทหารภาษาอังกฤษแบบอังกฤษ
- ✚ การส่งนักเรียนและช่างประจำอากาศยานไปศึกษาหลักสูตร สท.๖๐ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา
- ✚ การทดสอบภาษาอังกฤษให้กับกำลังพลของกองทัพบกประจำปี
- ✚ การพัฒนาภาษาอังกฤษให้นักบินและช่างประจำอากาศยาน
- ✚ การเพิ่มการศึกษาวิชาภาษาญี่ปุ่นในหลักสูตร ภาษาของศูนย์ภาษา กรมยุทธศึกษาทหารบก
- ✚ การเพิ่มการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในหลักสูตร
- ✚ การจัดการเรียนการสอนแบบ ๒ ภาษา
- ✚ การเพิ่มการศึกษาวิชากฎหมายที่ทหารควรรู้ ในหลักสูตรการศึกษาของกองทัพบก

การจัดการศึกษาจึงเน้นความสำคัญของ “ความฉลาดหรือทักษะ” ให้ผู้รับการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต คิดเป็น ทำเป็น ปรับปรุง ประยุกต์ สิ่งที่เราเรียนมา และพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ให้มีการสังเคราะห์ ที่เป็นการสังสม ต่อยอด และสร้างนวัตกรรมความรู้ โดยการเลือกสรรข้อมูลที่สำคัญจากแหล่งข้อมูลที่มากมายหลากหลาย แล้วจัดระเบียบข้อมูลทำความเข้าใจกับข้อมูล และประเมินข้อมูล แล้วจึงสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ที่แตกต่างไปจากเดิม นอกจากนี้ยังต้องเปิดใจกว้างพร้อมรับฟังทุกความคิดเห็น ทั้งของบุคคลและกลุ่มคนที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย และต้องทำให้เกิดการเรียนรู้คู่คุณธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม จึงเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สามารถทำให้กำลังพลของกองทัพบกพัฒนาอย่างไม่หยุดนิ่งและก้าวทันความเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถธำรงรักษาขีดความสามารถในการปฏิบัติการกิจที่นับวันจะมีความซับซ้อน แปรเปลี่ยนง่าย และไม่แน่นอน อย่างมีประสิทธิภาพ...

แนวโน้มการศึกษาในอนาคต

ในยุคสารสนเทศและการสื่อสาร (Information Age) มีความรู้ที่มีความหลากหลายเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาล และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นอย่างมาก ทำให้ระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ไม่สามารถตามได้ทันกับความเปลี่ยนแปลงและตอบสนองต่อความต้องการในการใช้งาน กองทัพบกต้องหาวิธีเรียนรู้ใหม่ๆ นั่นคือต้องทำให้ผู้เข้ารับการศึกษามีทักษะการเรียนรู้ (Learning skill) เพื่อจัดการกับความรู้อันหลากหลายและมีจำนวนมาก ซึ่งไม่สามารถทำการศึกษาในห้องเรียนได้หมด จึงต้องให้เด็กศึกษาในห้องเรียนเฉพาะเรื่องที่สำคัญ (Essential) แล้วหลังจากนั้นจึงให้ผู้เข้ารับการศึกษานำเอาความรู้เหล่านั้นมาเชื่อมโยง ซึ่งจะสร้างความรู้ออกมาเรื่อยๆ ส่วนที่ไม่ได้สอนผู้เข้ารับการศึกษาคงจะขวนขวายเรียนด้วยตนเอง ที่เรียกว่า Teach Less Learn More สถาบันการศึกษาของกองทัพบกจึงต้องเปลี่ยนแปลงเป้าหมายจากให้ “ความรู้” ไปสู่การสร้าง “ทักษะการเรียนรู้” เปลี่ยนจากเอา “ครูอาจารย์” เป็นหลัก เป็น “นักเรียน” เป็นหลัก โดยให้ผู้รับการศึกษาได้เรียนรู้การผ่านการปฏิบัติจริง โดยครูเป็นโค้ชที่คอยช่วยเหลือ ซึ่งเป็นการฝึกให้ใช้ทักษะต่างๆ ตั้งแต่ทักษะการค้นคว้าหาปัญหา (ตีโจทย์) การค้นคว้าหาข้อมูล การประเมินข้อมูลเพื่อนำสิ่งที่เหมาะสมมาใช้ในการปฏิบัติจริง เพิ่มทักษะการสื่อสาร และการนำเสนอ สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การฝึกทำงานเป็นทีม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเพื่อต่อยอดเป็นองค์ความรู้ของตนเองต่อไป